

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Türkiye'de Avrupa Kirlenici Salım ve Taşıma Kaydı (Avrupa-KSTK) Kapasite Artırımı için Teknik Yardım Projesi

Faaliyet 2.3 Eğitim Oturumu

Avrupa-KSTK Veri Kullanımı - Karanlık bir Görünüm

Sunan:
Scott Crossett
NIRAS IC

Tarih: 20 Şubat 2018

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

**Karanlık bir Görünüm
2014'te İspanya'daki Kömürle Çalışan Elektrik Santrallerinin Sağlık Üzerindeki Etkileri**

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Kömürün yakılması, hepimizi etkilemektedir. Kömürün kullanımına aşamalı olarak son verilmesi, emisyonların azaltılması, her yıl yüzlerce kişinin vaktinden önce ölümünün önlenmesi ve iklim değişikliğinin azaltılması için benzersiz bir fırsattır.

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

idma | instituto internacional de derecho y medio ambiente

Hukuk çevrenin hizmetindedir

1997'de kurulan **IIDMA** (Uluslararası Hukuk ve Çevre Enstitüsü), çevrenin korunmasına katkıda bulunmayı ve bir uluslararası ve çok branşlı yaklaşımla yasaların araştırılması, geliştirilmesi, uygulanması ve uygulatılması yoluyla sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesini amaçlayan bir çevre hukuku merkezidir.

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

BM Çocuk Hakları Komitesi'nin termik elektrik santrallerinin çocukların sağlığına yönelik etkileri konusunda İspanya'ya uyarı sinyali

Çocuk Hakları Komitesi, İspanya'nın birleştirilmiş beşinci ve altıncı periyodik raporlarına ilişkin kendi Sonuç Gözlemlerini yayınlamıştır. İspanya Hükümetinin Enerji politikalarının çocukların hakları konusundaki olumsuz etkileri hakkında Internacional de Derecho y Medio Ambiente'nin (IIDMA) CIEL (Uluslararası Çevre Hukuku Merkezi) ile birlikte sunduğu Paralel Rapora dayalı bir uyarı da buna dahildir.

Komite, İspanya'nın durumun düzeltilmesi için yeterli kaynaklara sahip bir strateji oluşturmasını ve hava kirlenitçilerinin azami emisyonlarını kesin olarak düzenlemesini tavsiye etmektedir. Bu, sadece iklim değişikliği ve hava kirliliğine çözüm bulmak amacıyla kömürün kullanılmasına düzenli bir şekilde aşamalı olarak son verilmesi ile gerçekleştirilecektir. CO₂ ve kömürle çalışan elektrik santrallerinden kaynaklanan diğer kirlenici emisyonları, İspanya'da ve başka yerlerde çocukların sağlığını doğrudan olumsuz etkilemekte ve ayrıca Çocuk Hakları Sözleşmesi ile korunan diğer haklarla gelişen iklim değişikliğine katkıda bulunmaktadır.

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Çevre Sağlığına ilişkin paragrafta Komite

"Devlet tarafının, durumun düzeltilmesi ve özel işletmeler dahil olmak üzere hava kirlenitçilerinin azami emisyonlarının sıkı bir şekilde düzenlenmesi için yeterli kaynaklara sahip bir strateji oluşturmasına esas olmak üzere kömürle çalışan elektrik santrallerinden kaynaklanan hava kirliliğinin çocukların sağlığı ve iklim üzerindeki etkisinin bir değerlendirilmesini yapmasını tavsiye etmektedir" demektedir.

Komite, İspanya Hükümetinin çok önemli haklar olan çocuk haklarının korunması konusunda yatırım yapmamasından özellikle kaygı duyduğunu ifade etmekte ve İspanya'nın tavsiyelere uymak için daha fazla kaynak tahsis etmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Ayrıca İspanya'nın Çocuk Hakları Komitesi'ne bir sonraki periyodik raporun sunulacağı Ocak 2023'e kadar bu Sonuç Gözlemlerine uyması konusunda bir izleme raporu sunması gerekmektedir.

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

KARANLIK BİR GÖRÜNÜM

IIDMA tarafından 2017'de yayınlanan "Karanlık bir Görünüm" başlıklı araştırmaya göre İspanya'daki kömürle çalışan elektrik santrallerinden kaynaklanan emisyonların, 2014'de çocuklardaki 10.521 astım ve 1.233 bronşit vakası ile bağlantılı olduğu ve ayrıca bunlarla ilgili olarak 1,14 milyon € tutarında sağlık harcamasına neden olduğu belirlenmiştir. Şu anda İspanya'da net kurulu gücü 10.004 MW olan ve yılda 105.650 ton SO₂, 83.723 ton NO_x ve 4.008 ton toz emisyonu yapan 15 adet kömürle çalışan elektrik santrali bulunmaktadır. Bu emisyonlar, 700'den fazla erken ölüme neden olmuştur. IIDMA, kömürle çalışan elektrik santrallerinin AB sınırları üzerinde emisyon yapmasına izin veren bir mekanizma olan İspanya Hükümeti'nin Geçici Ulusal Planı'na (TNP) karşı İspanya Yüksek Mahkemesi'nde bir dava açmıştır. Bu, CRC'nin şu anda kirletici emisyonlarının sıkı bir şekilde düzenleme altına alınmasını tavsiye etmesi nedeniyle BM tavsiyelerine aykırıdır.

NIRÁS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

"İspanya, kömürle çalışan elektrik santrallerine bağımlılığının ağır sosyal ve çevresel maliyetlerini dikkate almak için bu tavsiyelerin sunduğu fırsattan yararlanmalıdır. BM Çocuk Hakları Komitesi'nin haklı bir şekilde kabul ettiği gibi İspanya ve diğer ülkelerdeki çocuklar, kömürle çalışan elektrik santrallerine izin veren ve atmosferik kirlilik standartlarını göz ardı eden hükümetin tanıdığı istisnaların ilk kurbanlarıdır.

Hükümet, birkaç iş dünyası aktörünün çıkarlarını ülkenin genç kuşaklarının haklarının üzerinde tutma niyetinde değilse İspanya, kısa bir süre önce bütün kömürle çalışan elektrik santrallerini gelecek birkaç yıl içinde kapatacağını açıklayan yirmi ülkeye katılmıştır."

Bunları CIEL'deki Kademeli Avukat olan Sébastien Duyck söylemiştir.

NIRÁS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

"Bu BM tavsiyeleri, İspanya'daki çocuklar için iyi haberdir. Bir BM kuruluşunun, İspanya Devletini kömürle çalışan elektrik santrallerinden kaynaklanan emisyonların çocukların sağlığı yani sıra iklim değişikliği üzerindeki etkileri konusunda bu kadar güçlü bir şekilde uyarması, önemli bir emsal oluşturması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bir İklim Değişikliği ve Enerji Geçiş Kanunu yani sıra kömürle çalışan elektrik santrallerinin kapatılmasını içeren ve kömürün kullanımını düzenli bir şekilde son vermesini öngören bir plan, İspanya hükümeti tarafından mümkün olan en kısa süre içinde oluşturulmalıdır. Ayrıca İspanya'nın AB'nin Kiş Paketinde oluşturulan bir iklim ve Enerji Planını kısa süre içinde açıklayacağını dikkate almamız gerekmektedir.

Yüksek düzeyde etkilenebilir bir ülke olmasına karşın İspanya, iklim değişikliği ile mücadele konusunda kendisini hazırlamamaktadır."

Bunu, IIDMA Direktörü Ana Barreira söylemiştir.

NIRÁS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Uluslararası Hukuk ve Çevre Enstitüsü, İspanya Hükümetine 2007'den bu yana 440 milyon Avro tutara ulaşan aldığı Devlet yardımına ilişkin olarak kısa bir süre önce başlatılan Avrupa Komisyonu soruşturması ışığında kömürle çalışan santrallerinin düzenli ve aşamalı olarak kapatılmasına yönelik bir planın oluşturulması amacıyla acil önlemler alınması için çağrıda bulunmuştur.

Yanlış bir şekilde "çevre teşvikleri" olarak anılan bu sübvansiyonlar, AB hukukunda öngörülen kömür dioksitle (SO₂) ilgili emisyon sınırlarına uyulması amacıyla bu santrallerde kömür giderme sistemlerinin kurulması için verilmiştir.

NIRÁS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

IIDMA çevre avukatları, AB Komisyonu'nun kömüre desteği konusunda bir soruşturma açmasından sonra İspanya'nın önlemler alması gerektiğini belirtmektedir.

Komisyon, santrallerin zaten bu emisyon sınır değerlerine uyma yükümlülüğü altında olması ve yenileme çalışmalarının AB Hukukunda öngörülenlerden daha sıkı sınırlara uyulması gerektiğini öngörememesi nedeniyle gerçekten bir çevresel teşvik etkisi yaratmadığı yolundaki kaygılarını ifade etmiştir. Ayrıca bu sübvansiyonlar, "kirleten öder ilkesi"ne aykırı olacak ve diğer biçimlerdeki elektrik üretimine göre kömürle haksız rekabet avantajı sağlayacaktır.

NIRÁS

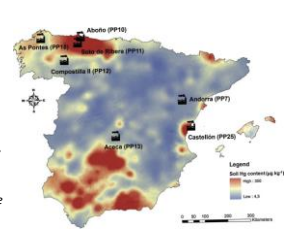
Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

"Bu sübvansiyonlar, AB Hukukuna uygun değildir. Hükümet, ayrıca bu Devlet yardımının sağlığın ve çevrenin korunmasına ilişkin uluslararası taahhütlere aykırı olduğunu bilmekteydi. Bu arada birçok Batı ülkesi, Paris Anlaşması'na uyum için kömür kullanımına aşamalı olarak son vermektedir."

"Kömürle çalışan elektrik santrallerinden kaynaklanan emisyonlar, iklim değişikliği, çevreye verilen zarar ve sağlık sorunlarından sorumludur. Enerji Bakanlığı'nın önlemlerinde stratejik vizyon ve planlama olmaması, ciddi sorunlara neden olabilir. Çünkü İspanya, STK'lardan Avrupa Komisyonu'na kadar farklı aktörlerden gelen uyarılara karşı geride kalmaktadır. Hukukun üstünlüğü, enerji geçişi açısından kilit önemdedir."

Bunu, IIDMA Direktörü Ana Barreira söylemiştir.

NIRÁS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Avrupa Komisyonu, kapasite mekanizmaları konusunda araştırmalar yapmıştır. Haziran 2016'da İIDMA, Kapasite Mekanizmaları Konusunda Sektör Araştırması hakkındaki Ara Raporuna katkısında kükürt giderme sistemlerine yönelik Devlet yardımının varlığını bildirmiştir. Bu "çevre teşvikleri" sübvansiyonları, çevrenin korunması konusunda hiç bir teşvik sunmamaktadır. Ayrıca bunlardan yararlanan birçok kömürlü çalışan elektrik santrali, her zaman kömürlü çalışan santrallerin AB'nin daha sıkı sınırlarının üzerinde emisyon yapmasına imkan veren farklı uygulama kapsamına dahil edilmiştir. Bunlar ilk olarak Ulusal Emisyon Azaltma Planına ve ikinci olarak AB Endüstriyel Emisyonlar Direktifi çerçevesinde farklı uygulama öngören ve hükümetlerin belirli yanmalı santralleri daha sıkı emisyonlardan muaf tutulmasına imkan veren Geçiş Ulusal Planına (TNP) tabi olmuşturlardır.

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Ayrıca Enerji, Turizm ve Dijital Gündem Bakanlığı, kısa bir süre önce kömürlü çalışan elektrik santrallerinin kapatılmasının önlenmesi için bir Taslak Kraliyet Kararnamesini yayınlamıştır. Bu önlemler, kömürlü çalışan santrallerden kaynaklanan NOx, SO₂ ve toz emisyonlarının, yılda 700'ün üzerinde ölümden sorumlu olduğu ve sağlık etkileri açısından maliyetlerin 880 ve 1.667 milyon Euro arasında değiştiği dikkate alındığında kabul edilmez bulunmaktadır.

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

İspanya Hükümeti, komşu ülkelerin örneğini izlemeli ve COP 23'ün birinci önceliği olan Paris Anlaşması'na uyum için kömürden kaynaklanan emisyonları azaltmalıdır.

İspanya Hükümeti, şu anda Almanya'nın Bonn kentinde düzenlenmekte olan ve bu fosil yakıtın gerçekleşen tartışmaların önemli bir bölümüne konu olduğu Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi, COP 23'ün önceliklerine uygun olarak kömür kullanımına aşamalı olarak son verilmesi taahhüdünde bulunmaktadır. Bu bağlamda 4 Kasım'da sivil toplum, elektrik üretimi için kömür kullanımına son verilmesi dahil olmak üzere iklim değişikliği ile mücadele önlemlerinin uygulanması talebi ile Almanya tarihinde en büyük çevresel yürüyüşe katılmıştır.

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Birleşmiş Milletler, atmosferdeki CO₂ düzeylerinin her zamankinden daha yüksek düzeylere ulaştığını açıklamış ve emisyonların mevcut düzeyi ile Paris Anlaşması'nda belirtilen amaçlara ulaşılmasının imkansız olacağı uyarısında bulunmuştur. İspanya'da CO₂ emisyon seviyeleri 2011'den bu yana büyük artış göstermiştir. Bu artış, büyük ölçüde 2011 ve 2017 arasında elektrik sektöründeki iklim değişikliğinin en büyük nedenlerinden biri olan toplam CO₂ emisyonlarının % 51'inden sorumlu olan kömürlü çalışan elektrik santrallerine sağlanan koruma ve sübvansiyonlar nedeniyle komşusu olan ülkelerin aksine bir istikamet izlemiştir.

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

Ancak, İspanya Hükümeti, kömürü korumaya devam etmektedir. Gerçekte kısa bir süre önce bu santrallerin kapanmasının önlenmesi amacıyla bir Kraliyet Kararnamesini hazırlamakta olduğunu açıklamıştır. Ayrıca İspanya'daki kömür santrallerinin çoğunluğu, 2016'da kabul edilen ve Avrupa Birliği tarafından belirlenmiş olan sınırların üzerinde çok zararlı kirleticilerin emisyonunu yapmalarına izin veren bir Geçiş Ulusal Planı kapsamında faaliyet göstermektedir.

NİRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

"İspanya, komşu ülkelerinin örneğini izlemeli ve ülkemizin üstlendiği uluslararası taahhütlere uygun olarak iklim değişikliği ile mücadele etmek ve CO₂ emisyonlarını azaltmak için önlemler almalıdır."

Barreira, son olarak şunları söylemiştir: "Yanmalı santraller, CO₂'nin başlıca kaynaklarından biridir." Bugünlerde COP 23'te öncelikli tartışmalardan biri de, elektrik sisteminin karbon yakıtlarından arındırılması ve Paris Anlaşması yükümlülüklerine uyulabilmesi amacıyla yenilenebilir enerjilere dayalı bir model benimsenmesi gereksinimidir. İklim değişikliği bir gerçektir ve İspanya, özellikle bundan etkilenebilir durumdadır. Bunun yapılmamasının sonuçlarının şu anda bile çok ağır ve yüksek maliyetli olması nedeniyle sera gazı emisyonlarının acil olarak büyük ölçüde azaltılması gerekmektedir."

NIRAS

Technical Assistance for Capacity Building on European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) in Turkey

TR2013/0327.06-01-02/001

KSTK
Türkiye
Teşekkürler

NIRAS

